

Doxa var så visst ikke død, og returen er intet mindre enn formidabel. Bli med Fidelity og Doxa hånd i hånd inn i solnedgangen!

AV HÅKON ROGNLIEN

Vindu mot vår tid

Visst har det en tid vært stille fra Lauvland, og det med svært så god grunn. Les redaktørens spennende portrettintervju med mannen lenger bak i bladet, og lær litt om livets utfordringer. Vår hobby er slett ikke en selvfølge for alle! Men nå er de altså her igjen, såvel Doxa som Lauvland, medbringende både pre, power og DAC. Fidelity har valgt å konsentrere seg om kjerneproduktet, effektrinnet Model 73. Den siste inkarnasjonen av arten har vokst i fysisk størrelse, men ellers har vel tiden stått nokså stille. Eller?

MODEL 73

Noen vokser langsomt, såpass skal være sikkert. Doxa 70 så dagens lys allerede i 1978(!), og til tross for en liten avstikker innom modell 140 for noen år siden, har vi ikke rukket lengre enn til Model 73 etter godt og vel 30 år. Vel så artig er det å kunne rapportere at prisen heller ikke har steget stort

på alle disse år. Den pasjonerte Doxa-elsker vil ikke behøve å betale mer enn 20 000,- for den siste utgaven av den stadig mer forfinede Lauvland-konstruksjonen, og akkurat hvor behagelig den prisen egentlig er, kommer jeg garantert tilbake til underveis.

Doxa har nå nådd et nivå der de hever seg såpass over bermen at de ikke finner det nødvendig å opplyse om banaliteter som effekt og strømstyrke, det er litt som Abrahamsens uttalelse om effekten på sin klasse-A forsterker: - Det er nok! Og i sannhetens navn er korrekt matching det eneste som gjelder for å få fram godlyden i et hvert musikkanlegg, samme pokker om du har investert i ditt eget, private kraftverk. Nå behøver man vel ikke være født i Snåsa for å gjette på et sted i området 70 Watt pr kanal, Doxa selv er ikke så opptatt av akkurat det tallet, som nevnt. Viktigere er det at forsterkeren veier sine 21 kilo, er bygget opp rundt en solid strømforsyning og er en ekte dual mono konstruksjon. I

Konstruktør Knut Øystein Lauvland.

utviklingsfasen er det benyttet høyttalerlaster av forskjellig karakter, Martin Logan og B&W 801 er nevnt. Et av poengene for Lauvland har vært å konstruere et arbeidsjern som ikke villig går i knestående. Undertegnede har i hvert fall ikke vært i nærheten av å provosere fram knefall, nå skal det dog sies at høyttalerne i dette hus stort sett er snille mot forsterkeren.

Småskalaproduksjon og rigid testing medfører at Doxa glatt gir sine kunder 10 år full garanti, et eksempel til etterfølgelse! Dessverre selges Doxa kun direkte via nettet, på den annen side sparer nok kundene en del tusen på nettopp det stunted der.

KORT VEI TIL OPPLEVELSEN

Som bildene viser er det konvensjonelle linjer, lite er brukt på glitter og design, her ligger åpenbart alt det vakre på innsiden. Nå er det vel heller ingen hemmelighet at det blir

mindre og mindre inni kabinettene fra Doxa; ekstrem minimalisme er Lauvlands resept på kort signalvei og dermed økt gjennomsiktighet. Apparatets forside preges av diskret skrift og en rød diode, her prales så visst ikke. Baksiden er nesten like naken, høyttalerutganger og signalinnganger av brukbar kvalitet, samt en bryter. Store kjøleflater på sidene besørger en rimelig arbeidstemperatur for komponentene, mer er det ikke å si.

Lauvland har bevisst satt opp Model 73 for passive linjetrinn, det er hans klare oppfatning at dette er den enkleste og beste løsningen til ren og god lydgiengivelse. Dermed er det ikke sagt at andre pre-amp'er ikke passer, tvert om, vil jeg nesten si, her er det en svært så behagelig last å se inn i for en hver forforsterker. Oppbygningen er ellers gjort med Lauvlands såkalte pseudobalanserte kobling, dette sikrer en stødig elektrisk krets, samt unngår uønskede tilbakekoblingseffekter til signalkildene. Alt i alt er fokuset entydig, her er det musikken som er i høysetet, og veien inn til musikkens sjel skal være så kort som fysisk mulig.

DET ÅPNE VINDU

Vi kobler Doxa Model 73 opp mot Audio Note DAC 3.1x Bal, digitalt foret fra Rega Apollo 35, mens den får æren av å mate blant annet Monitor Audio GS 60 i gjennom Audioquest Rockefeller i single biwire konfigurasjon. Ryktene har visst å fortelle oss at vi like gjerne kan finne fram dress, slips og sølvbestikk; det er visst fintfolk som har kommet til gards!

Innledningsvis følger vi Lauvlands anbefalinger og lar Doxas eget linjetrinn modell 012 kontrollere volumet. Og visst er det som et åpent vindu! Dette er så ubeskrivelig, nesten skruppelløst nakent at så å si alt annet blir reine tåkeheimen i forhold. Her vil vel mange ile til og hviske om ICE, og jeg skal ikke benekte at der finnes visse likheter. Men her er også forskjeller, skal forsøke å hinte litt til dette i de kommende avsnitt. Her er det ellers på sin plass å nevne at undertegnede har i alle år vært skeptisk til passive linjetrinn. Jeg er det fortsatt. Og selv om det åpne vindu vi bivåner er som å se inn i et strålende opplyst studio, opplever jeg at her mangler noe for meg vesentlig. I mangel av noe bedre, velger jeg å kalle det "fot". Det er attackviljen, det å angripe hver en tone med intensitet og dødsforakt, smekket i Mark Knopfler's strenger, pianotonenes plutselighet når Ashke-

Doxa leverer også Dac og passiv kontrollboks.

nazy øser sine Chopin-sonater over oss, eller sjokkeffekten av skarptromma når John Bonham uhemmet kaster seg over trommebatteriet. Det er disse ørsmå ting som setter sjel, hjerte og fot i sving, og det er nettopp på dette siste vi ikke må slippe fokus for å komme helt i mål.

MER PRE!

Ergo byttet jeg til Naim Supernait og dennes forforsterkerdel. Om det ble "fot"? Ja, visst pokker ble det! Men... Samtidig stengte jeg vinduet. Lyden fra studio, for å bruke det begrepet, ble så alt for innestengt, plutselig. Nå var attackviljen der, mens klanger og innsyn i detaljenes nydelighet ble betydelig dempet. Herved fremstår følgende som et faktum for undertegnede: Doxa Model 73 er et svært kresent effekttrinn. Det er kresent fordi det er så uhemmet bra at man bare ikke under noen omstendighet avspiser det med forforsterkere i dens eget prisområde, vil jeg nesten si. Rett nok skal jeg moderere meg litt, selvsagt har smaken også her en soleklar plass i kalkulasjonen. Åpenheten i for eksempel Doxa 012 linjetrikk er så åpenbar, for å si det sånn, at den ikke kan overses. Selv om jeg, som bærer mellønavnet "Dynamikk", har mine innsigelser, skal det innrømmes at en kortere vei inn i studio finnes ikke. Ei heller noen billigere. Men siden dette effekttrinnet vi her leker med har så ekstreme egenskaper, kunne jeg ikke slå meg til ro med det jeg hadde funnet så langt. Dermed var det duket for min favoritt forforsterker i prisklassen opp til 30000,- (rett nok med god konkurranse fra DP's aktive pre); Audio Valve Eklipse. Denne tyske forforsterkeren med sine moderne røkrretser har gjennomsliktighet og klang så det holder, og attackvilje så det nesten holder. Jeg tror for øvrig jeg med denne testen også avslørte hvorfor Naim har fått ryktet om Pace, Rythm and Timing; det er nettopp denne attackviljen vi snakker om. Det å starte tonene uhemmet hurtig og bestemt er med på å skape inntrykket av "fot", av at musikken har sting, og swinger. For å konkludere dette avsnittet: Doxa Model 73 behøver en forforsterker med både ekstrem gjennomsliktighet og ekstrem attackvilje, slik jeg ser det. Ikke fordi den er for dårlig på noe punkt, snarere det motsatte, det er fordi den er så sabla god at den fortjener

det absolutt beste du kan kaste på den av forforsterkere. Og da gjerne med rør, vil jeg tilføye for egen del.

SPILL OPP!

Vi legger Steely Dan inn under lokket på Regaen og venter med utålmodig fingertromming mens drivverket forsker på innholdet av sølvskiva. Når så tonene omsider flyter vektløst fra elementene er det med vantro vi "ser" et lydbilde som bokstavelig talt går utenpå alt vi tidligere har opplevd. Førsteintrykket er nær sjøkkartet, høytalerne bare forsvinner ut av stua, tilbake står et lekent, nakent og sprudlende lydbilde av ubeskrivelige dimensjoner i alle tre plan. Det skal innrømmes at noe av denne nakenheten skyldes en viss diskresjon i så vel mellombass som dypbass, slik at det totale lydbildet får en viss drahjelp. Det interessante er allikevel at til tross for denne smule letthet, oppleves ikke musikken å være i noen form av disharmoni, fremstillingen virker faktisk ikke å mangle noe i det hele tatt. En rettlinjert og silkeglatt frekvenskurve, vil jeg påstå. Jeg nevnte innledningsvis ICE, og her fremstår en av forskjellene temmelig tydelig. Gjennomsliktigheten er nokså lik, mens det jeg har hørt av ICE i mine oppsett har alle hatt en slags kunstig glatthet over seg, en viss mangel på organisk troverdighet, noe som medfører at musikken ikke lever på samme måte som når en god, konvensjonell konstruksjon er drivende kraft. Denne lett "kjemiske" fremstillingen slipper vi altså her unna, og musikken fra Doxa Model 73 fremstår med svært høy troverdighet, eller fidelity, om du vil.

Enda tydeligere fremkommer det med Diallo og deres elektronika i låta "I play bass", denne låter faktisk på de fleste anlegg både hardt og ubehagelig, og jeg forventet vel noe av det samme her. Men på linje med ICE-forsterkerne makter altså dette effekttrinnet å fremføre stykket med en ekstrem tydelighet helt blottet for artefakter, og jeg undres igjen over hvordan dette kan la seg gjøre. For i tillegg til det ICE-forsterkerne kan fremvise, får musikken altså "fot" på en mye mer overbevisende måte enn jeg har hørt fra forsterkere med tilsvarende tydelighet. Gitt at man gir den rett forforsterker, som nevnt.

TUNG?

Greit nok med stilarter som profiterer på all denne tydeligheten, men hva med min kjære venn Ritchie Blackmore? Kan hans nå tilårskomne Fendertoner få den brutaliteten jeg elsker, med all denne strålende tydelighet som formidles gjennom Doxa'ens superkorte signalvei? Tja. De harde fakta kan fortelle at Model 73 gjør det utrolige med denne musikken, men ikke nødvendigvis fullt ut på den måten man kunne drømme om. Det nærmeste jeg kommer er opplevelsen av et komplett Audio Note anlegg med DAC 4.1 i front og et par P4 monoblokker som drivkraft. Nå er det vel sannelig at akkurat det oppsettet er det mest fantastiske jeg har hørt, så helt galt er det vel ikke! Det eneste dette oppsettet, der Doxa leverer kraften, mangler i forhold til det ovennevnte, er en dash rå brutalitet samt en dash organisk klang. Gjennomgangen er her, elegansen likeså. Igjen oppleves altså den nokså middelmådige Blackmore-skiva å inneha referanseegenskaper, og faktum er at dette er kun andre gangen i livet jeg opplever dette. Som nevnt ønsker jeg meg mer opplevelsen av ubendelig kraft og enda mer nerve før jeg oppnår Nirvana, men det ville faktisk ikke overraske meg om mesteparten av denne «mangelen» skyldes noe annet enn Doxa Model 73. Igjen vil jeg peke på muligheten av å late som du ikke vet hva denne forsterkeren koster, og gi den akkurat det den ber om i front. «Verdens beste» cd-spiller og ditto forforsterker vil ikke være feil i lag med Doxa Model 73, selv ikke ved avspilling av tyngre rock! Her ble det ellers tydeliggjort at uansett hvor fabelaktig Audio Valve Eklipse måtte være, så kan den faktisk ikke fullt ut kopiere den uhemmede gjennomsløstheten vi får fra et godt linjetrikk. Men den er nær!

LETT?

Kvinnestemmer, jeg får visst ikke nok av dem. En del hifi ser rett nok ut til å få mer enn nok av det til tider, men etter det jeg hadde lært et stykke ut i testen kom det slett ikke som noen overraskelse at Barb Jungr ble behandlet med den største respekt av Doxa Model 73. Noe mer overraskende var allikevel tydeligheten; hvor mange ganger jeg har hørt «Quartier Latin» skal jeg ikke ha sagt, men her fantes faktisk fortsatt en del jeg ikke visste. Det fantes utrolig nok en del dybde og detaljinformasjon jeg var fullstendig uvitende om, men Model 73 understreker atter sin ekstreme evne til å bygge lydbilder av en annen verden. Dette er så nær et virkelig dyrt anlegg at jeg med hånda på hjertet kan si at dette antakelig er det beste jeg har hørt en transistorforsterker under om lag 50 høvdinger framføre. Og denne gangen var det Audio Valve sin tur til å vise seg. Her får man tydeliggjort hvor viktig litt menneskelig varme og klangstrukturer kan være for totalresultatet når det er stemmen som er i front. Med en uutholdelig letthet og luftighet flyter vi langs latinerverteret og suger inn lukter og lyder, jeg vil ikke tilbake, dette er en fysisk opplevelse! På dette punktet holdet det bare ikke med alskens gjennomsløsthet, her måtte også kropp til, og Audio Valve supplerte villig.

FULLSTENDIG?

Vi lar hele orkesteret komme opp på scenen og breie seg. Med tidligere erfaringer i friskt minne kom det ei heller nå som en overraskelse at Doxa hadde et par triks oppe i transistorene et sted. Igjen er det dybde og plasseringsevne som er helt i toppsjiktet. Jeg savner rett nok en del storhet og dramatik når kirkeorgler eller hele symfoniorkestre virkelig gjør seg høye og mørke. På det punktet blir Doxa litt i forsiktig-

laget, og det blir noe uforløst over det. Likeledes oppleves de akustiske instrumenter noe slankere enn de strengt tatt er i virkeligheten. Dermed legger jeg til at front-end med fordel kan være en anelse mørk for å tune det hele inn mot klassisk musikk. Jeg tror alvorlig talt ikke dette vil skade andre musikkstilarter heller. Men bevares, alt i alt er også her den ufattelige luftige friheten denne forsterkeren spiller med den rene energiinnstrømning. For dette er konsekvent på den rette siden av alle problemer, fullstendig uten at det er noen hemmende fenomener å peke på.

«...tilbake
står et lekent,
nakent og
sprudlende
lydbilde av
ubeskrivelige
dimensjoner i
alle tre plan»

DU VIDE VERDEN!

Doxa Model 73 er en av de beste transistoriserte effekttrinn jeg noensinne har hørt. Dette sier jeg til tross for at jeg godt kunne tenke meg mer av nesten alt. Det mangler litt brutalitet. Det mangler litt organisk klang. Det mangler litt varme. Det mangler litt fot og litt storhet, og det kunne godt vært enda mer ro. Dessuten savner jeg mer hjertelighet og nerve. Men vet dere hva? Det mangler så uforskammet lite av alle disse sakene at jeg uten videre tilgir det, for denne forsterkeren er nesten for god til å være virkelig. Det er altså en slik gjennomsløsthet, ærlighet og formidlingsevne her at jeg blir direkte rørt. Og dessuten viser den noen lydbilder som gjør det meste annet i prisklassen til udugelige dverger. På mange felter er den så nær Audio Note P4 at jeg tvinges til å revurdere både det ene og det andre. For hvor nær kan jeg få den

ved å gi den en rørbasert forforsterker fra aller øverste hylle? Uansett hva du leter etter; gjør deg selv den tjenesten å lytte til dette effekttrinnet. Det kan spare deg for titusener. Og... det kan gjøre deg til musikkelsker! 🎧

**Doxa Model 73 effekttrinn,
ca 2x70 W, pris kr 20.000
Distribuert kun via nettbutikk**

BENYTTET UTSTYR:

Rega Apollo 35th anniversary, Audio Note DAC 3.1x Balanced
Doxa 012, Naim Supernait, Audio Valve Eklipse
Audio Note K LX, Monitor Audio GS 60
Kabler fra DBL, Duelund, Naim og Audioquest